

2017-11-24

Växt- och miljöavdelningen

Konsekvensutredning gällande ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:29) om ekologisk produktion och kontroll av ekologisk produktion

Innehåll

Konsekvensutredning gällande Statens jordbruksverks föreskrifter om ekologisk produktion och kontroll av ekologisk produktion.....	1
A Allmänt.....	1
B Kommuner och landsting.....	5
C Företag.....	5
D Samråd och remiss.....	6

A Allmänt

Jordbruksverket föreslår vissa ändringar i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:29) om ekologisk produktion och kontroll av ekologisk produktion.

Våra föreskrifter kompletterar rådets förordning (EG) nr 834/2007¹ och kommissionens förordning (EG) nr 889/2008² om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter.

1. Beskrivning av problemet och vad vi vill uppnå

Vi har infört en paragraf 2 kap 5 a § som reglerar möjligheten att ansöka om undantag för användning av icke ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial. Vi avser att i den paragrafen förtydliga i vilka fall det inte är möjligt att ge undantag. Som följd av den ändringen lägger vi till ytterligare en definition 1 kap. 5 §. Vi ändrar också i 1 kap. 8 § för att få möjlighet att ta ut en avgift för handläggningen även i dessa ärenden.

¹ Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91.

² Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll.

EU:s regler om ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial innebär att det alltid ska vara framtaget enligt reglerna för ekologisk produktion. Eftersom det i praktiken kan vara svårt att få fram tillräckligt med ekologiskt utsäde eller vegetativt förökningsmaterial finns därför möjligheter till undantag i vissa fall. EU har reglerat vilka undantag som gäller för utsäde och utsädespotatis. Sådana villkor saknas dock för vegetativt förökningsmaterial där i stället medlemsstaterna själva måste fastställa villkor för att godkänna användning av icke ekologiskt vegetativt förökningsmaterial, om det inte är möjligt att få tag på vegetativt förökningsmaterial från ekologisk produktion.

Jordbruksverket har arbetat tillsammans med branschföreträdare i referensgruppen för ekologisk produktion för att få en samsyn på de villkor om undantag som ska gälla för användning av icke-ekologiskt vegetativt förökningsmaterial. I referensgruppen finns representanter för KRAV, Ekologiska lantbrukarna, LRF, rådgivare, kontrollorganen, Vi konsumenter och Jordbruksverket. Förslaget till villkor togs fram av en arbetsgrupp som tillsattes av referensgruppen. Arbetsgruppen vägde fördelar och nackdelar för producenterna, tillgång på ekologiskt vegetativt förökningsmaterial och trovärdighet mot kund mot varandra. Gruppen kontrollerade också mot regler i närliggande EU-länder och tillgång på ekologiskt vegetativt utsäde. I december 2015 presenterade arbetsgruppen ett förslag för referensgruppen.

I november 2016 fastställde referensgruppen villkoren som innebär att det i vissa fall ska vara krav på ekologiskt förökningsmaterial, trots att det idag inte alltid finns tillgång till sådant. Skälet är framförallt vikten av att behålla trovärdigheten hos konsumenterna för ekologiska produkter. Idag säljs i vissa fall produkter som jordgubbar, sticklingsförökade plantor och tulpaner som ekologiska, även i de fall då tiden plantorna odlats ekologiskt, har varit väldigt kort. Referensgruppen anser att risken för att konsumenterna inte ska tycka att det är tillräckligt stor skillnad mellan icke-ekologiska och ekologiska produkter för att betala ett högre pris för de ekologiska produkterna är för stor. Därför vill gruppen att det inte ska vara tillåtet för att fortsätta med denna produktion. Genom att ställa högre krav på användning av ekologiskt vegetativt förökningsmaterial ökar också incitamentet för branschen att bygga upp en produktion av ekologiska moderplantor.

Jordbruksverket valde att besluta om en övergångsperiod på 1 år för plantor och två år för blomsterlök i vårt beslut om undantag för ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial för 2017. Förslaget till beslut skickades på remiss till samtliga berörda remissinstanser under 3 veckor i december 2016. Vi har också informerat om de nya kraven på vår webbplats, i eko-utsädesdatabasen (organicXseeds) och i våra informationsbrev Ekobrev och EKOträdgård. Villkoren är också inskrivna i de nationella riktlinjerna för ekologisk produktion. KRAV:s regler överensstämmer också med dessa regler, med undantag för blomsterlök där KRAV-regler saknas.

EU:s regler ger enskilda producenter möjlighet att ansöka om undantag för användning av icke-ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial. I vår föreskrift anger vi idag vilken blankett sökanden ska använda och kostnaden för handläggningen av ansökan. Regeln har dock varit otydlig när det gäller villkoren för att bevilja undantag. Vi förtydligar därför detta

genom att lägga till de fall där vi inte ger undantag från kravet på att använda ekologiskt vegetativt förökningsmaterial.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det vi vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

1 KAP. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

5 § Definitioner

Vi lägger till en definition av kulturtid kopplad till ändringen i 2 kap. 5 a §.

Om vi inte lägger till definitionen kan paragrafen tolkas på olika sätt. Vi ser inga alternativ än att definiera begreppet.

8 § Avgifter vid prövning av ärenden

En avgift för handläggning av ärenden kommer tas ut på samma sätt som för övriga ärenden om undantag. Detta för att vi behöver få kostnadstäckning för vår handläggning av enskilda ärenden. Kostnaden för handläggning av en ansökan om undantag för användning av icke-ekologiskt utsäde är 4200 kr.

Vi har tidigare fått många synpunkter om att avgiften för handläggning av ansökan om individuell dispens för användning av icke-ekologiskt utsäde är för hög. Vi har därför under 2016 och fram till nu bokfört tidsåtgången för ansökningarna. Genomgången visar att den genomsnittliga tiden för handläggningen stämmer överens med tiden den tidigare beräkningen baseras på. Vi gör därför ingen ändring av avgiften.

Jordbruksverket ska meddela föreskrifter om skyldighet för sökanden att betala avgift för prövning av ärenden som rör ekologisk jordbruksproduktion. Detta framgår av förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter.

2 KAP. BESTÄMMELSER OM VÄXTODLING OCH INSATSVAROR INOM VÄXTODLINGEN

5 a § Godkännande av användning av icke-ekologiskt utsäde

5 a § reglerar hur producenter kan ansöka om godkännande för att få använda icke-ekologiskt vegetativt förökningsmaterial. Genom den här ändringen tydliggör vi i vilka fall det inte är möjligt att få undantag från kravet på att använda ekologiskt vegetativt förökningsmaterial. På så sätt undviker vi att producenter söker undantag i de fall vi inte kan ge undantag.

Om vi inte gör ändringen kan producenter föranledas att tro att det finns större möjlighet till undantag än vad som gäller enligt vårt beslut. Risken är då att producenter söker undantag och betalar en handläggningsavgift även i de fall vi inte kan ge undantag. Alternativet att inte göra ändringen är därför inte lämpligt.

3. Uppgifter om vilka som är berörda av regleringen

Följande grupper berörs av vårt förslag till ändring av föreskrifterna

- Företag anslutna till det ekologiska kontrollsystemet och som faller under vårt område.
- Kontrollorgan som har eller vill ha kontrolluppgifter inom ekologisk produktion. Vi har delegerat kontrolluppgifter till tre företag och ett fjärde företag har ansökt om att få kontrolluppgifter delegerat till sig.

De anslutna företag som berörs av ändringarna är flera

- Jordbruksföretag med ekologisk växtodling, inklusive växthusodling och utsädesodling (primärproduktion)
- Leverantörer av ekologiskt utsäde, utsädespotatis och vegetativt förökningsmaterial

4. Uppgifter om de bemyndiganden som ändringen av föreskrifterna grundar sig på

Ändringen av föreskrifterna grundar sig på följande bemyndiganden i 17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion

”17 § Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina ansvarsområden enligt 1 § meddela föreskrifter

1. om undantag från de EU-förordningar som anges i 1 § lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion,
2. om särskilda ekologiska produktionsregler, och
5. för verkställigheten av lagen om kontroll av ekologisk produktion, de EU-förordningar som anges i 1 § i den lagen samt denna förordning.”

1. 5. Uppgifter om vilka kostnadmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Ändringarna av föreskrifterna påverkar inte de administrativa kostnaderna för företagen jämfört med nuvarande föreskrifter. Däremot kan regleringen leda till att företag som tidigare sålt sina produkter som ekologiska inte kan göra det under en övergångsperiod om de inte får tag på ekologiskt förökningsmaterial. Bedömningen är dock att en utebliven reglering riskerar att påverka konsumenternas förtroende för ekologiska produkter och viljan att köpa dessa. Regleringen öppnar också möjligheten för företag att starta produktion av ekologiskt vegetativt förökningsmaterial och få avsättning för dessa produkter vilket skulle vara svårt om regleringen inte införs.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Ändringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Av beslutet om undantag från att använda ekologiskt utsäde och vegetativt förökningsmaterial 2017 framgår vad som gäller för användning av icke ekologiskt vegetativt förökningsmaterial inom ekologisk odling från och med 2018. Jordbruksverket har på olika sätt informerat branschen om dessa villkor. Det är dock en fördel för berörda företag om ändringen träder ikraft så fort som möjligt eftersom nuvarande skrivning kan leda till missuppfattning av vad som gäller.

B Kommuner och landsting

Vi har bedömt att regleringen inte får effekter för kommuner eller landsting.

C Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet tolkas brett.

Vi bedömer att regleringen inte får effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Kontrollorgan

Föreskrifterna berör fyra kontrollorgan som vi har delegerat kontrolluppgifter till. Företagen skiljer sig åt i storlek från mikroföretag till små företag. Företagen varierar också när det gäller vilka geografiska områden de utövar kontroll i. Ett av kontrollorganen har bara kontrolluppgifter inom områdena foder och utsäde.

Primärproducenter

Antalet växthusodlare och bärodlare med ekologisk produktion uppgick 2016 till 161 stycken. Detta är ett maximalt antal producenter som kan vara berörda. I gruppen växthusodlare ingår även många exempelvis grönsaksodlare som inte berörs av regleringen.

2. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Regleringen påverkar inte företagens administrativa kostnad.

3. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Regleringen kan leda till att företag som tidigare sålt sina produkter som ekologiska inte kan göra det under en övergångsperiod om de inte får tag på ekologiskt förökningsmaterial. Bedömningen är dock att en utebliven reglering riskerar att påverka konsumenternas förtroende för ekologiska produkter och viljan att köpa dessa. Regleringen öppnar också möjligheten för företag att starta produktion av ekologiskt vegetativt förökningsmaterial och få avsättning för dessa produkter, vilket skulle vara svårt om regleringen inte införs.

4. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Ändringarna påverkar inte företagens konkurrensförhållanden.

5. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Ändringarna påverkar inte företagen i andra avseenden.

6. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

I stort sett alla berörda lantbruks- och trädgårdsföretag är enligt EU:s definition små företag eller mikroföretag. Generella snarare än särskilda hänsyn tas därför i denna reglering.

D Samråd och remiss

Föreskriften har skickats på tidigt samråd till berörda myndigheter samt kontrollorgan och utsädesföretag. Ett fåtal synpunkter lämnades och vi har tagit hänsyn till flera av dessa inför remissen.

Remiss skickas enligt sändlista.

E Konsekvenser för landsbygden

Den huvudsakliga målgruppen för föreskrifterna är olika typer av landsbygdsföretag. Ändringarna i föreskrifterna syftar till att förenkla deras företagande.

F Kontaktpersoner

anne-charlott.franzen@jordbruksverket.se